

De Molenstraat, de oudste naam



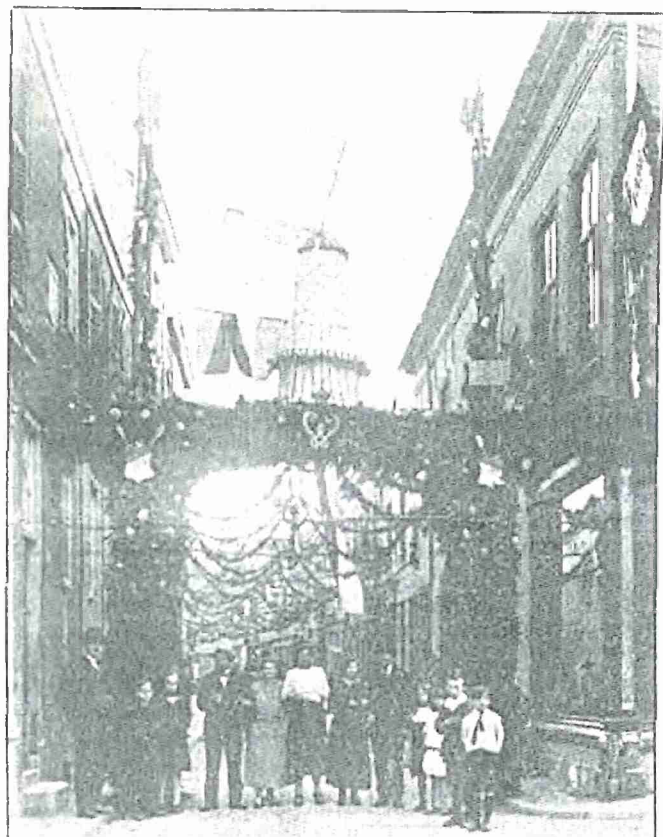
• De Molenstraat anno 1990 -

- FOTO DE STEM / JOHAN VAN GURP

ZO MAAR EEN STRAAT



• De Trapkes in 1962, kastelein Geuze-Goos tapt uiter-
aard 3-Hoefijzersbier. - - FOTO RIJKSDIENST V / D MONUMENTENZORG ZEIST



• Een versierde Molenstraat in 1923, Wilhelmina is 25
jaar koningin. - - FOTO GEMEENTELIJKE ARCHIEFDIENST BREDA

De Molenstraat, de oudste naan

OP de hoek van het Kloosterplein en de Molenstraat heeft de firma Bebob een etalage ingericht. Een stoel, lamp en tafel uit de jaren vijftig moeten een gepeperde prijs opbrengen. Zo sla je munt uit de hang naar het verleden, zelfs als die een voorkeur voor chroom en skai behelst. Wie zich al of niet knipperend met de ogen van de vitrine afwendt, heeft in elk geval een zeer fraai uitzicht op de stad. De Grote Toren, Huize Ocrum (kunstacademie St.-Joost) en de Antoniuskerk tonen zich in verenigde pracht.

Zo is de afbraak van één kant van de Molenstraat begin jaren zeventig toch nog ergens goed voor geweest. Niet dat er toen veel moois verdwenen is, maar er is sindsdien ook niets in de plaats gekomen van de verkrotte woninkjes. De muur aan die straatzijde even niet meegerekend. Ooit heeft architect Hertzberger een schoolgebouw ontworpen om dit gat in de binnenstad te dichten.

De inkt moet nog nat zijn geweest toen het plan in een gemeentelijke bureaula verdween. Oud-burgemeester Feij is het in 1986 nog een keer tegengekomen, maar in dit geval heeft ook hij het niet verder gebracht dan een bijdrage aan de inventarisatie van de papierwinkel ten stadhuize. De muur in de Molenstraat staat er vooralsnog.

Vestzaktheater

Alles is beter dan een parkeergarage, waarvan in blifkoffie kringen al eens sprake is geweest. Bouw van welke blokkendoos dan ook is hier uit den boze. Indertijd is vestzaktheater De Trapkes, dat op de hoek Molenstraat/Oude Vest stond, het langst gespaard voor de sloophamer. Het pand, van oudsher een café, is namelijk pas in 1982 tegen de vlakte gegaan.

Dat staat niet te lezen in De straten van Breda van Gerard Otten. Hij schrijft daarin wel over de rijke historie van de Molenstraat, die reeds vermeld is in een oorkonde uit 1364. Het is de oudste vermelding van een Bredase straatnaam; in dat opzicht is de Molenstraat nummer één. In het begin van de veertiende eeuw heeft een molen gestaan op de plaats die momenteel het best aan te duiden is als de hoek met de Oude Vest. Rond 1350 is die molen, waaraan de straat haar naam dankt, afgebroken om plaats te maken voor de Middeleeuwse stadsmuur.

Op de 20e-eeuwse muur die de voorbijgangers scheidt van een soort parkeerplaats voor geprivilegieerden staat in schoonschrift een aantijging te lezen aan het adres van de St.-Joostbevolking: „Corrupte lesboertjes en gefrustreerde kunstenaars.” Och, heet graffiti tegenwoordig geen kunst?

Van gisteren

Intersport Brejaart doet op een blinde gevel of Bredanaars van gisteren zijn. Hartje binnenstad, tweede straat links, laat de winkelier weten, alsof hij de termen -voetgangersdomein- en -palenplan- niet kent. Om wandelaars de weg te wijzen, zou hij kunnen volstaan met een bescheiden bordje op ooghoogte. Nu is hij automobilisten onnodig ter wille én maakt zich zo toch een beetje schuldig aan de visuele vervuiling van de stad. Want niet alle teksten op muren en glazen zijn kunst natuurlijk.

Bijna aan het einde van de straat komt een echtpaar uit een poort gelopen. Hij heeft twee ruwharige teckels aan de lijn. Hun pad wordt gekruist door een straathond die zijn baas op een afstandje achterna sukkel. De teckels zetten een keel op of ze vijf maten groter zijn; hun wat duffe soortgenoot loopt in een grote bocht om het duo heen.

Achterin de poort zijn een paar garages. Vanaf deze binnenplaats zijn de prachtige bomen te zien die in de tuin van de bisschop staan. Zoals overal in deze omgeving sta je op het pleintje op historische grond.

Hier stond in de 16e eeuw het klooster van de Zwarte

Zusters, die de pestlijders in de Beijerd verzorgden. In de vorige eeuw telde de poort drie huisjes die eigendom waren van het burgerlijk armenbestuur. In 1887 volgde de sloop van het gehele blok. Het pleintje werd weer opgebouwd en opnieuw verzezen er enkele woninkjes voor oude van dagen. Eigenlijk voor oude vrouwen, want het heette officieel Binnenplaats van het Oude Vrouwthuis. Tot in de jaren '40 zijn de huisjes bewoond geweest. Pal aan de overkant liep de Kleine Molenstraat dood. Op de hoek van de Molenstraat en de Oude Vest heeft tot 1828 de Gevangentoren ge-

staan. Het poortgebouw was een onderdeel van de 14e-eeuwse stadsmuur en deed als gevang dienst tot 1814. Een pikant historisch detail is dat halverwege de vorige eeuw deze omgeving het bekendste bordeel van Breda rijk was: het huis van Barbara. Waarschijnlijk in 1844 begon Barbara de Puydt uit Aalst haar huis van lichte zeden in een steegje dat van de Molenstraat naar de Oude Vest liep. Vijf jaar later peesden acht prostituées in het bordeel, onder wie Belgische en Duitse vrouwen. De hoerenmadam zelf was een aantal jaren getrouwd met Jacobus Johannes Kleyne, zoon van de laatste beul van Den Bosch. In 1861 scheidde het echtpaar officieel, een unicum in die dagen. Een en ander is te lezen in het derde deel van de Geschiedenis van Breda, geschreven door Marcel Duijghuisen.

Tegenwoordig zijn voetgangers hun leven niet zeker in de Molenstraat. Weliswaar geldt er éénrichtingsverkeer, maar sommige automobilisten schijnen dat op te vatten als een uitnodiging om het gaspedaal iets verder in te drukken. Italianen zijn in staat om van de meest alle-

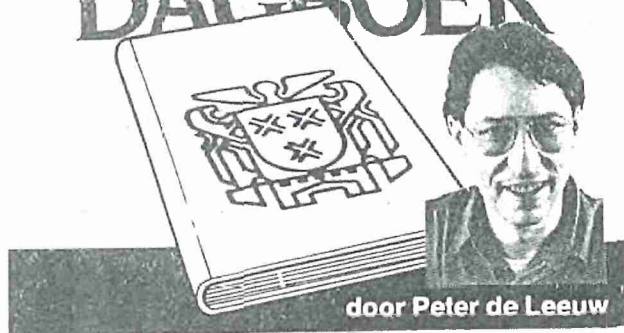
daagse gebruiksvoorwerpen prachtige ontwerpen te maken. Wie dat niet gelooft, moet maar eens een blik werpen in de etalage van Potten en Pannen, op de hoek van de St.-Jan- en Molenstraat. De houten winkelpui is goed onderhouden en zit netjes onder de verf. Vroeger was mandenmaker Steijlen hier gevestigd.

Spreekuur

Het huis op nummer 4 is het onderdak van de Federacion Españoles de Brabante Occidental. Hier spreekt men dus Spaans. Aan de overkant houdt Den Dokter spreekuur, maar alleen ten behoeve van houders van een sociëteitspas. Het café lijkt wat op een bunker, het nodigt niet echt uit om je onder behandeling te stellen. Aan dezelfde straatzijde staat een complex betrekkelijk nieuwe woningen. Daarvan is de eerste steen gelegd op 18 juni 1980 door wethouder J. van Dun. Zo staat op de muur te lezen.

„Ik woon hier nog maar een maand”, zegt Petra Wouters. „Ik kan je dus niets vertellen over de Molenstraat, behalve dat ik het naar mijn zin heb. Je woont midden in de stad en dat is fijn.”

BREDAAS DAGROEK



door Peter de Leeuw